

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 30 lipca 2015 roku Sąd Rejonowy w Płocku, w sprawie z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w M. o zapłatę, 6.654,30 zł, zasądził od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 6.654,30 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24 kwietnia 2013 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 1.550 zł tytułu zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 1.217 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego. Powyższe orzeczenie Sąd I instancji oparł na następujących ustaleniach faktycznych: w pozwie złożonym w dniu 24.04.2013r. powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w M. kwoty 6.654,30 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu w kwocie 1.550,00 zł, w tym opłaty od pozwu w kwocie 333,00 zł, kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 1.200,00 zł oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł. W uzasadnieniu powyższego żądania powód wskazał, iż w związku z uszkodzeniem w kolizjach drogowych samochodów należących do M. W. i J. P. (1), zawarł z poszkodowanymi umowy najmu pojazdów zastępczych. Sprawcy obu kolizji byli ubezpieczeni u pozwanego z tytułu odpowiedzialności cywilnej. Ustalona w umowach z poszkodowanymi stawka najmu wynosiła 150,00 zł netto za dobę. Naprawa pojazdów poszkodowanych okazała się nieopłacalna, w związku z czym obie szkody zostały rozliczone jako całkowite. Powód z tytułu najmu pojazdu zastępczego wystawił w dniu 08.08.2012r. na rzecz poszkodowanej M. W. fakturę VAT na kwotę 2.214,00 zł brutto, jako iloczyn 11 dób najmu i ustalonej stawki. Pozwany uznał za uzasadniony 7-dniowy okres najmu przy stawce 120,00 zł netto za dobę i wypłacił z tego tytułu kwotę 1.033,20 zł. W przypadku najmu pojazdu zastępczego na rzecz poszkodowanego J. P. (1) powód wystawił w dniu 17.10.2012r. fakturę VAT na kwotę 8.856,00 zł brutto, jako iloczyn 48 dób najmu i ustalonej stawki. Pozwany uznał za uzasadniony 25-dniowy okres najmu przy stawce 110,00 zł netto i wypłacił z tego tytułu kwotę 3.382,50 zł. Powód w drodze przelewu nabył od poszkodowanych wierzytelności o zapłatę odszkodowania i wystąpił w stosunku do pozwanego z żądaniem zapłaty pozostałych kosztów wynajmu pojazdów zastępczych. W odpowiedzi na pozew złożonej w dniu 21.06.2013r. pozwany, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany w pierwszej kolejności potwierdził swoją odpowiedzialność jako ubezpieczyciela za uszkodzenie pojazdów poszkodowanych oraz przyznał fakt dokonania częściowych wypłat odszkodowań za najem pojazdów zastępczych. Pozwany zakwestionował natomiast czasokres najmu pojazdów zastępczych oraz wysokość ustalonej w umowach z poszkodowanymi stawki za wynajem. W ocenie pozwanego, skoro obie szkody zostały zakwalifikowane jako całkowite, uzasadniony okres najmu pojazdu zastępczego ograniczony jest do momentu, w którym poszkodowany ma możliwość nabycia innego pojazdu, nie dłużej jednak niż do dnia wypłaty odszkodowania. Z tego względu pozwany uznał za uzasadniony w przypadku poszkodowanej M. W. czas najmu od 26.07.2012r. (data rozpoczęcia najmu) do 31.07.2012r. (wypłata całości odszkodowania), natomiast w przypadku poszkodowanego J. P. (1) czas najmu od 30.08.2012r. (data rozpoczęcia najmu) do 03.10.2012r. (data powzięcia przez poszkodowanego wiedzy o rozliczeniu szkody jako całkowitej), z wyłączeniem okresu od 3 do 12 września 2012r., wynikającego z opóźnienia warsztatu w sporządzeniu kalkulacji naprawy. W zakresie wysokości stawki najmu pozwany zarzucił, iż jest ona zawyżona w stosunku do stawek stosowanych na rynku lokalnym za najem samochodów tej klasy, poszkodowani mieli bowiem możliwość wynajęcia samochodu zastępczego klasy S. (...) za cenę zdecydowanie niższą. W dniu 11.07.2012r., w wyniku kolizji drogowej, doszło do uszkodzenia pojazdu marki M. (...) o numerze rejestracyjnym (...), stanowiącego własność M. W.. Sprawca kolizji w chwili zdarzenia posiadał umowę ubezpieczenia z tytułu odpowiedzialności cywilnej zawartą z pozwanym (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w M.. Poszkodowana w dniu 11.07.2012r. zgłosiła powstałą szkodę pozwanemu, uzasadniając jednocześnie potrzebę wynajmu pojazdu zastępczego. W dniu 13.07.2012r. przedstawiciel pozwanego dokonał oględzin uszkodzonego pojazdu poszkodowanej. W korespondencji e-mail z tego samego dnia poszkodowana poinformowała pozwanego, że z uwagi na zwolnienie lekarskie nie potrzebuje na co dzień samochodu zastępczego. Pozwany w dniu 17.07.2012r. sporządził kalkulację, w której ustalił koszty naprawy pojazdu na kwotę 30.926,03 zł, wartość pojazdu w stanie nieuszkodzonym na kwotę 7.400,00 zł, wartość pozostałości na kwotę 2.600,00 zł i w korespondencji e-mail z dnia

18.07.2012r. powiadomił poszkodowaną, że koszt naprawy samochodu znacznie przekracza jego wartość rynkową z dnia zdarzenia, co czyni naprawę nieopłacalną. W piśmie i korespondencji e-mail z dnia 26.07.2012r. pozwany przesłał poszkodowanej informację o przyznaniu odszkodowania w kwocie 4.800,00 zł wraz z wyceną szkody całkowitej i danymi oferenta zainteresowanego zakupem uszkodzonego pojazdu. W dniu 27.07.2012r. poszkodowana M. W. zawarła z powodem (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. umowę najmu pojazdu zastępczego marki S. (...) nr rej. (...), na czas od dnia zawarcia umowy na uzasadniony i niezbędny okres likwidacji szkody. Zgodnie z umową, czynsz najmu pojazdu zastępczego wynosił 150,00 zł netto za każdą rozpoczętą dobę najmu, jednocześnie poszkodowana w treści umowy przełała na powoda przyszłą wierzytelność, przysługującą jej od ubezpieczyciela OC sprawcy kolizji z tytułu odpowiedzialności za szkodę związaną z korzystaniem z pojazdu zastępczego. W piśmie z dnia 27.07.2012r. powód powiadomił pozwanego o dokonanej cesji wierzytelności. Pozwany przełał na rzecz poszkodowanej kwotę 4.800,00 zł z tytułu odszkodowania w dniu 31.07.2012r. Poszkodowana korzystała z pojazdu zastępczego w okresie od 27.07.2012r. do 08.08.2012r. w celu przewożenia siebie i członków rodziny, nie dysponując w tym okresie innym samochodem. Przed uzyskaniem pojazdu zastępczego od powoda poszkodowana nie musiała oczekiwać na udostępnienie auta, co byłoby konieczne w przypadku skorzystania z ofert innych podmiotów, z którymi w tym czasie kontaktowała się poszkodowana. W dniu 08.08.2012r. powód wystawił poszkodowanej fakturę VAT z tytułu wynajmu samochodu marki S. (...) nr rej. (...) zgodnie z umową z dnia 27.07.2012r., na kwotę 2.214,00 zł brutto, przy uwzględnieniu 12-dniowego okresu wynajmu i stawki 150,00 zł netto za dobę. Pozwany otrzymał fakturę w dniu 14.08.2012r. W piśmie z dnia 31.08.2012r. pozwany zwrócił się do powoda o przesłanie dokumentacji dotyczącej wynajęcia pojazdu zastępczego, którą powód przesłał wraz z pismem z dnia 06.09.2012r. Pozwany w piśmie z dnia 17.10.2012r. odmówił zwrotu kosztów za wynajem pojazdu zastępczego. Powód w piśmie z dnia 30.11.2012r. wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 2.214,00 zł wynikającej z faktury VAT z dnia 08.08.2012r. Pozwany w odpowiedzi z dnia 04.01.2013r. poinformował o przyznaniu odszkodowania za wynajem pojazdu zastępczego w kwocie 1.033,20 zł, przy uwzględnieniu 7-dniowego okresu najmu, liczonego od 27.07.2012r. oraz stawki 120,00 zł netto za 1 dobę wynajmu. W dniu 28.08.2012r., w wyniku kolizji drogowej, doszło do uszkodzenia pojazdu marki V. (...) o numerze rejestracyjnym (...), stanowiącego własność J. P. (1). Sprawczyni kolizji w chwili zdarzenia posiadała umowę ubezpieczenia z tytułu odpowiedzialności cywilnej zawartą z pozwanym (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w M.. Poszkodowany w dniu 28.08.2012r. zgłosił powstałą szkodę pozwanemu. W dniu 29.08.2012r. przedstawiciel pozwanego dokonał oględzin uszkodzonego pojazdu. W dniu 30.08.2012r. poszkodowany J. P. (2) zawarł z powodem (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. umowę najmu pojazdu zastępczego marki S. (...) nr rej. (...), na czas od dnia zawarcia umowy na uzasadniony i niezbędny okres likwidacji szkody. Zgodnie z umową, czynsz najmu pojazdu zastępczego wynosił 150,00 zł netto za każdą rozpoczętą dobę najmu. Jednocześnie poszkodowany w treści umowy przełał na powoda przyszłą wierzytelność, przysługującą mu od ubezpieczyciela OC sprawcy kolizji z tytułu odpowiedzialności za szkodę związaną z korzystaniem z pojazdu zastępczego. W piśmie z dnia 30.08.2012r. powód powiadomił pozwanego o dokonanej cesji wierzytelności. W dniu 03.09.2012r. pozwany sporządził kalkulację, w której ustalił koszty naprawy pojazdu na kwotę 2.852,37 zł brutto i w piśmie z tego samego dnia poinformował poszkodowanego o przyznaniu odszkodowania we wskazanej kwocie. Pozwany nie uwzględnił w kalkulacji kosztów naprawy powstałych w trakcie kolizji uszkodzeń nadkola koła tylnego lewego oraz rozerwania otworu mocowania zderzaka tylnego. Poszkodowany w dniu 03.09.2012r. zlecił wykonanie naprawy pojazdu i udzielił pełnomocnictwa do likwidacji szkody (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.. (...) Sp. z o.o. w P., w oparciu o dokonane oględziny, sporządziła w dniu 12.09.2012r. kalkulację naprawy pojazdu poszkodowanego na kwotę 14.680,75 zł brutto i przesłała ją pozwanemu celem akceptacji. Poszkodowany w korespondencji e-mail z dnia 15.09.2012r. zwrócił się do pozwanego o zaakceptowanie kosztorysu i szybką odpowiedź w tej sprawie. W dniu 19.09.2012r. pozwany sporządził kalkulację, w której ustalił koszty naprawy pojazdu poszkodowanego na kwotę 12.949,42 zł, wartość pojazdu w stanie nieuszkodzonym na kwotę 13.300,00 zł, wartość pozostałości na kwotę 6.700,00 zł. W korespondencji e-mail z dnia 19.09.2012r. i z dnia 26.09.2012r. pozwany powiadomił poszkodowanego, że przewidywany koszt naprawy samochodu przekracza jego wartość rynkową z dnia zdarzenia, co czyni naprawę ekonomicznie nieuzasadnioną, a w związku z tym szkoda została uznana za całkowitą. W dniu 02.10.2012r. poszkodowany zbył uszkodzony pojazd za kwotę 6.700,00 zł i w korespondencji e-mail z dnia 03.10.2012r., z dnia 09.10.2012r. oraz z dnia 15.10.2012r., a nadto również telefonicznie zwracał się do pozwanego o przesłanie decyzji w sprawie wypłaty odszkodowania. W dniu 15.10.2012r. pozwany podjął decyzję o przyznaniu

odszkodowania z tytułu szkody całkowitej w kwocie 3.747,63 zł, jako różnicy wartości rynkowej pojazdu w kwocie 13.300,00 zł oraz wartości pozostałości pojazdu w kwocie 6.700,00 zł i wypłaconej kwoty 2.852,37 zł. Przedmiotowa decyzja została przesłana do poszkodowanego w korespondencji e-mail z dnia 16.10.2012r. Poszkodowany w korespondencji e-mail z dnia 17.10.2012r. poinformował pozwanego o otrzymaniu całości odszkodowania i zdaniu samochodu zastępczego. Poszkodowany korzystał z pojazdu zastępczego w okresie od 30.08.2012r. do 17.10.2012r. w celu dojazdu do pracy wykonywanej w kilku miejscach oraz w celach prywatnych. Przed uzyskaniem pojazdu zastępczego od powoda poszkodowany nie musiał oczekiwać na udostępnienie auta, co byłoby konieczne w przypadku skorzystania z oferty warsztatu, który podjął się wykonania naprawy pojazdu poszkodowanego. W dniu 17.10.2012r. powód wystawił poszkodowanemu fakturę VAT z tytułu wynajmu samochodu marki S. (...) nr rej. (...) zgodnie z umową z dnia 30.08.2012r. na kwotę 8.856,00 zł brutto, przy uwzględnieniu 48-dniowego okresu wynajmu i stawki 150,00 zł netto za dobę. Pozwany otrzymał fakturę w dniu 29.10.2012r. Powód w piśmie z dnia 30.11.2012r. wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 8.856,00 zł wynikającej z faktury z dnia 17.10.2012r. Pozwany w piśmie z dnia 22.12.2012r. poinformował powoda o przyznaniu odszkodowania za wynajem pojazdu zastępczego w kwocie 3.382,50 zł, przy uwzględnieniu 25- dniowego okresu najmu oraz stawki 110,00 zł netto za 1 dobę wynajmu. W kwestii uznanego czasokresu wynajmu pozwany wskazał, iż pierwotnie szkoda została zakwalifikowana jako częściowa, poszkodowany otrzymał kalkulację naprawy w dniu 03.09.2012r., natomiast warsztat przesłał kosztorys naprawy dopiero w dniu 12.09.2012r. Pozwany nie ponosi odpowiedzialności za zwłokę warsztatu w przesłaniu kosztorysu naprawy. Skoro zaś poszkodowany w dniu 26.09.2012r. otrzymał wycenę szkody jako całkowitej, to do dnia 03.10.2012r. miał wystarczającą ilość czasu na zagospodarowanie pozostałości pojazdu. Pozwany przełał na konto bankowe powoda kwotę 3.382,50 zł z tytułu zwrotu kosztów wynajmu pojazdu zastępczego w dniu 27.12.2012r. W okresie od sierpnia do października 2012 roku stawki najmu pojazdów na rynku lokalnym (w okolicach P.), wynosiły w przypadku wynajmu pojazdu klasy B bez limitu kilometrów od 84,50 do 110,54 zł netto za dobę przy wynajmie na okres 16 dni i od 84,50 do 94,75 zł netto za dobę przy wynajmie na okres 48 dni. Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił w oparciu o zgłoszone przez strony postępowania dowody. Podkreślił przy tym, iż w niniejszej sprawie bezspornym było uszkodzenie pojazdów poszkodowanych w wyniku kolizji, której sprawcy posiadali ubezpieczenie z tytułu odpowiedzialności cywilnej udzielone przez pozwanego. Strona pozwana w toku procesu nie kwestionowała podstaw swojej odpowiedzialności za szkodę, a koszty wynajmu przez poszkodowanych pojazdów zastępczych zostały częściowo zwrócone przez pozwanego w ramach przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego. Spór pomiędzy stronami koncentrował się wokół określenia uzasadnionego okresu wynajmu pojazdów zastępczych, z uwagi na zakwalifikowanie obu szkód jako całkowitych, oraz wysokości przyjętego w umowach czynszu najmu, kwestionowanego przez pozwanego w kontekście występujących na rynku lokalnym stawek wynajmu pojazdów zastępczych. Sąd Rejonowy dokonał oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w postaci dowodów z zeznań świadków – poszkodowanych, dowód z opinii biegłego oraz dowody z załączonych dokumentów, które w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia sprawy uznał za wiarygodne. W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji podkreślił, że przedmiotem żądania pozwu w niniejszej sprawie było odszkodowanie z tytułu uszkodzenia pojazdu mechanicznego, przysługujące poszkodowanemu od ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej sprawcy szkody, obejmujące koszty wynajmu pojazdu zastępczego, powstałe w związku z uszkodzeniem samochodu poszkodowanego. Zgodnie z art. 822 §1 k.c., przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Świadczenie ubezpieczyciela obejmuje zapłatę sumy pieniężnej odpowiadającej wysokości poniesionej przez poszkodowanego szkody, a wysokość odszkodowania powinna być ustalona według zasad określonych w art. 363 §2 k.c. Zgodnie przy tym z art. 361 §2 k.c., w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P., jako nabywca wierzycelności poszkodowanych z tytułu odpowiedzialności cywilnej wobec sprawców uszkodzenia pojazdów, domagał się w niniejszej sprawie zasądzenia od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w M. zwrotu pozostałych kosztów najmu przez poszkodowanych pojazdów zastępczych. W ocenie Sądu Rejonowego nie budzi wątpliwości dopuszczalność przelewu na rzecz powoda wierzycelności odszkodowawczych poszkodowanych wobec ubezpieczyciela sprawcy szkody, w celu pokrycia całkowitego kosztu najmu pojazdu zastępczego, jednocześnie z zawarciem umowy najmu i wydaniem tego pojazdu poszkodowanym. Nawet bowiem jeśli

przyjąć, że w chwili przelewu ostateczna wysokość wierzytelności o zwrot kosztów wynajmu pojazdu zastępczego względem pozwanego ubezpieczyciela nie była jeszcze znana, a koszty te jeszcze nie powstały i w związku z tym poszkodowani nie byli jeszcze zobowiązani do ich zapłaty, okoliczności te nie stały na przeszkodzie skutecznemu przelewowi omawianej wierzytelności przez poszkodowanych. W orzecznictwie przeważa pogląd, zgodnie z którym dopuszczalne jest dokonanie przelewu wierzytelności niewymagalnych, a nawet przyszłych. Jednocześnie akcentuje się, iż w przypadku przelewu wierzytelności przyszłej, pełny skutek umowa ta wywiera dopiero z chwilą powstania wierzytelności, zatem w dacie przelewu cedent przenosi na cesjonariusza jedynie ekspektatywę przyszłego prawa. Uwzględniając, że wierzytelność przyszła może przejść na nabywcę dopiero z chwilą powstania, wymaganie to należy uznać za spełnione, gdy umowa dotycząca przelewu wierzytelności przyszłej zawiera dane pozwalające ustalić w chwili zaistnienia określonej wierzytelności, iż to właśnie ona była objęta zawartą wcześniej umową. Nie powinno budzić wątpliwości, że takimi danymi są określenie tytułu powstania wierzytelności oraz osoby dłużnika i wierzyciela. Przy założeniu tym możliwy jest więc na pewno przelew wierzytelności warunkowych i terminowych oraz innych wierzytelności przyszłych z już zawartych umów. Rzeczą powoda jest wykazanie, w jakiej wysokości wierzytelność jest wymagalna w chwili wystąpienia z powództwem (uchwała SN z dnia 19.09.1997r., III CZP 45/97, OSNC 1998/2/22, OSP 1998/7-8/137, nr LEX 31693; wyroki SN z dnia 26.10.2005r., V CK 211/05, LEX nr 187068, z dnia 30.01.2003r., V CKN 345/01, OSNC 2004/4/65, Biul. SN 2003/7/12, nr LEX 79113 i z dnia 16.10.2002r., IV CKN 1471/00, nr LEX 208425; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 25.04.2014r., VI ACa 806/13, nr LEX 1506758). Mając na uwadze powyższe, Sąd Rejonowy uznał, że powód skutecznie nabył wierzytelności poszkodowanych względem pozwanego o zwrot kosztów najmu pojazdów zastępczych, czemu nie stał na przeszkodzie fakt, że omawiane wierzytelności powstały w pełni dopiero z dniem zakończenia najmu i wystawienia przez powoda poszkodowanym faktur VAT z tego tytułu. Skuteczność przelewu nie była kwestionowana na etapie postępowania likwidacyjnego przez pozwanego, który wypłacił na rzecz powoda część kosztów wynajmu pojazdów zastępczych. W zakresie możliwości domagania się przez poszkodowanego zwrotu wydatków poniesionych na zapewnienie zastępczego środka transportu w związku z uszkodzeniem samochodu wskazał, iż w orzecznictwie konieczność czasowego wynajęcia pojazdu zastępczego, w celu kontynuowania tej działalności w okresie, gdy szkoda nie została jeszcze naprawiona, uznawana jest za normalne następstwo zniszczenia pojazdu służącego poszkodowanemu do prowadzenia działalności gospodarczej. Za przyjęciem stanowiska o potrzebie zwrotu przez ubezpieczyciela tzw. wydatków koniecznych, potrzebnych na czasowe używanie zastępczego środka komunikacji w związku z niemożliwością korzystania z niego wskutek zniszczenia przemawia również postulat pełnego odszkodowania (wyrok SN z dnia 08.09.2004r., IV CK 672/03, nr LEX 146324; wyrok SN z dnia 18.03.2003r., IV CKN 1916/00, LEX nr 462953). Aktualnie w orzecznictwie wyrażony został pogląd dalej idący, zgodnie z którym odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za uszkodzenie albo zniszczenie pojazdu mechanicznego obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego również w przypadku pojazdu nie służącego do prowadzenia działalności gospodarczej (uchwała 7 sędziów SN z dnia 17.11.2011r., Ili CZP 5/11, OSNC 2012/3/28, Biuletyn SN 2011/11/5, nr LEX 1011468). Pozwany w niniejszej sprawie nie kwestionował istnienia potrzeby korzystania przez poszkodowanych z pojazdów zastępczych, zarzucił jednak, że wynikający z wystawionych przez powoda faktur VAT czas wynajmu tych pojazdów nie był uzasadniony w kontekście faktu, iż obie szkody podlegały rozliczeniu jako całkowite. Pozwany powołał się w tym zakresie na pogląd, zgodnie z którym w przypadku stwierdzenia w pojeździe szkody całkowitej, uzasadniony okres najmu pojazdu zastępczego ograniczony jest do momentu, w którym poszkodowany ma możliwość nabycia innego, analogicznego pojazdu, nie dłużej jednak niż do dnia wypłaty odszkodowania (wyrok SN z dnia 08.09.2004r., IV CK 672/03, cyt. wyżej). W związku z tym pozwany uznał, iż nie ponosi odpowiedzialności za wynajem pojazdu zastępczego po dniu 31.07.2012r. w przypadku poszkodowanej M. W. (skoro w tym dniu otrzymała ona całość odszkodowania) oraz po dniu 03.10.2012r. w przypadku poszkodowanego J. P. (1) (do tego dnia poszkodowany powinien zapewnić sobie inny pojazd). Przedstawione stanowisko pozwanego nie zasługiwało jednak na uwzględnienie w realiach przedmiotowej sprawy. W ocenie Sądu Rejonowego należało zaakceptować wyrażany w aktualnym orzecznictwie pogląd, zgodnie z którym odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego poniesione przez poszkodowanego w okresie niezbędnym do nabycia innego pojazdu mechanicznego, jeżeli odszkodowanie ustalone zostało w wysokości odpowiadającej różnicy

między wartością pojazdu mechanicznego sprzed zdarzenia powodującego szkodę, a wartością pojazdu w stanie uszkodzonym, którego naprawa okazała się niemożliwa lub nieopłacalna (tzw. szkoda całkowita). Obowiązek zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego powinien obejmować w tej sytuacji wydatki poniesione w okresie niezbędnym do kupna nowego pojazdu, a nie tylko do chwili wypłaty odszkodowania, przy czym dla ustalenia czasu niezbędnego do nabycia pojazdu istotne znaczenie ma czas zawiadomienia poszkodowanego o sposobie likwidacji szkody przez zapłatę różnicy pomiędzy wartością pojazdu sprzed i po zdarzeniu szkodzącym. Z tych względów nie zrywa adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy zdarzeniem szkodzącym a kosztami poniesionymi na najem pojazdu zastępczego przy tzw. szkodzie całkowitej wypłata odszkodowania przez ubezpieczyciela obejmująca różnicę w wartości uszkodzonego pojazdu sprzed i po wypadku, jeżeli nastąpiła ona zanim nastąpił upływ czasu niezbędnego do nabycia przez poszkodowanego nowego pojazdu. Przyjęcie wykładni, że odszkodowanie może obejmować koszty najmu pojazdu zastępczego jedynie do chwili zapłaty odszkodowania, prowadzi do istotnego pogorszenia sytuacji prawnej poszkodowanego posiadacza pojazdu, który poniósł tzw. szkodę całkowitą, w stosunku do posiadacza pojazdu, którego szkoda podlegałaby naprawieniu przez zwrot przez ubezpieczyciela kwoty niezbędnej do dokonania naprawy. W pierwszym przypadku poszkodowany mógłby jedynie żądać zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego tylko do czasu wypłaty odszkodowania, podczas gdy w drugim przypadku mógłby domagać się zwrotu poniesionych kosztów najmu pojazdu zastępczego za cały okres niezbędny do dokonania naprawy uszkodzonego pojazdu, w którym nie mógł korzystać z uszkodzonego pojazdu (uchwała SN z dnia 22.11.2013r., III CZP 76/13, OSNC 2014/9/85, Biul.SN 2013/11/13-14, LEX nr 1392609). Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy Sąd Rejonowy przyjął, że pozwany miał obowiązek zwrotu kosztów najmu pojazdów zastępczych przez czas niezbędny do nabycia przez poszkodowanych nowych pojazdów w miejsce uszkodzonych, przy czym istotne znaczenie dla określenia tego czasu miało powiadomienie poszkodowanych o wysokości przyznanego odszkodowania z tytułu szkody całkowitej oraz naprawienie tej szkody poprzez wypłatę odszkodowania. Data wypłaty przez pozwanego tego odszkodowania nie mogła jednak limitować czasu korzystania z pojazdów zastępczych, jeżeli do tego momentu nie było możliwe przeprowadzenie przez poszkodowanego wszystkich czynności organizacyjnych mających na celu uzyskanie nowego środka transportu. Z ustalonych w niniejszej sprawie faktów wynikało, że poszkodowana M. W. korzystała z pojazdu zastępczego w okresie od 27.07.2012r. do 08.08.2012r., a powód wystawił z tego tytułu fakturę VAT za 12 dni najmu. Poszkodowana dowiedziała się o sposobie likwidacji szkody i wysokości przyznanego odszkodowania w korespondencji elektronicznej z dnia 26.07.2012r., do której załączona została decyzja pozwanego, kalkulacja kosztów naprawy i wysokości odszkodowania oraz dane oferenta zainteresowanego zakupem uszkodzonego pojazdu (k. 366-372). Należne poszkodowanej odszkodowanie w kwocie 4.800,00 zł, stanowiące różnicę wartości rynkowej pojazdu w stanie nieuszkodzonym i wartości pozostałości, zostało wypłacone przez pozwanego w dniu 31.07.2012r. (k. 78). W tym kontekście należało uznać, że w chwili zawarcia umowy najmu pojazdu zastępczego poszkodowana miała wiedzę w zakresie wysokości spodziewanego odszkodowania z tytułu szkody całkowitej, a z dniem uzyskania tych środków od pozwanego powinna rozpocząć czynności organizacyjne mające na celu uzyskanie innego środka transportu. Uwzględniając okoliczność, że poszkodowana zakończyła korzystanie z pojazdu zastępczego w ciągu 7 dni od daty naprawienia szkody przez pozwanego, okres ten w ocenie Sądu Rejonowego należało uznać za obiektywnie niezbędny i wystarczający do nabycia nowego pojazdu. Podkreślić bowiem należy, że samo uzyskanie przez pozwaną środków z odszkodowania nie zapewniało jej jednocześnie możliwości korzystania z nowego pojazdu. W związku z tym Sąd uznał, iż łączny 12-dniowy okres wynajmu przez poszkodowaną M. W. pojazdu zastępczego pozostawał w adekwatnym związku przyczynowym z poniesioną szkodą całkowitą, pozwalał bowiem poszkodowanej nie tylko na zniwelowanie skutków braku samochodu w okresie, kiedy szkoda nie została jeszcze naprawiona, ale również na zorganizowanie innego stałego środka komunikacji po zakończeniu procesu likwidacji szkody, nie powodując przy tym nadmiernego obciążenia dla pozwanego jako ubezpieczyciela. W przypadku poszkodowanego J. P. (1) wskazać należy, iż rozpoczął on korzystanie z pojazdu zastępczego w dniu 30.08.2012r. i do dnia 19.09.2012r., wobec nieznaczonej wysokości skalkulowanych przez pozwanego kosztów naprawy w stosunku do wartości pojazdu, najem obejmował wyłącznie czas niezbędny do wykonania naprawy uszkodzonego samochodu poszkodowanego. Na skutek dokonanej przez warsztat naprawczy weryfikacji kosztów naprawy z ustalonej przez pozwanego kwoty 2.852,37 zł brutto (k. 236-241) na kwotę 14.680,75 zł brutto (k. 198-204), w korespondencji e-mail z dnia 19.09.2012r. (k. 195) pozwany powiadomił poszkodowanego o zmianie kwalifikacji na szkodę całkowitą, w dniu 26.09.2012r. przesłał nową kalkulację kosztów naprawy oraz wysokości szkody (k. 185-194), stosowna decyzja w tym przedmiocie wraz

z wypłatą przyznanego odszkodowania została jednak przekazana poszkodowanemu dopiero w dniu 16.10.2012r. (k. 173-175). Poszkodowany zakończył najem pojazdu zastępczego w dniu następnym, tj. 17.10.2012r., a wystawiona przez powoda faktura VAT z tego tytułu obejmowała okres 48 dni, z czego pozwany uznał jedynie okres 25 dni. W ocenie Sądu Rejonowego, uwzględniając przedstawione wyżej okoliczności, nie znajduje uzasadnienia stanowisko pozwanego, w świetle którego nie ponosi on odpowiedzialności za koszty wynajmu pojazdu zastępczego w okresie od 03.09.2012r. do 12.09.2012r. i po dniu 03.10.2012r. Przede wszystkim wskazać należy, co wynikało również ze sporządzonej przez biegłego opinii, że pozwany w początkowym okresie likwidacji szkody nieprawidłowo skalkulował wysokość kosztów naprawy samochodu poszkodowanego, nie uwzględniając części powstałych w wyniku kolizji uszkodzeń. Prawidłowej kalkulacji tych kosztów dokonał w dniu 12.09.2012r. wybrany przez poszkodowanego warsztat naprawczy, co doprowadziło do zmiany przez pozwanego sposobu zakwalifikowania powstałej szkody. Biorąc pod uwagę fakt, iż prawidłowe skalkulowanie wysokości powstałej szkody w postępowaniu likwidacyjnym jest obowiązkiem pozwanego jako ubezpieczyciela, nie sposób uznać, aby był on zwolniony od odpowiedzialności za zwrot kosztów wynajmu pojazdu zastępczego w okresie od podjęcia decyzji o rozliczeniu szkody jako częściowej (k. 229-235) do dnia sporządzenia prawidłowej kalkulacji przez warsztat naprawczy. Podkreślić należy, że gdyby pozwany prawidłowo ustalił zakres uszkodzeń pojazdu poszkodowanego i koszty jego naprawy, nie byłoby potrzeby korzystania z usług warsztatu naprawczego, a powstała szkoda już w dniu 03.09.2012r. zostałaby prawidłowo zakwalifikowana jako całkowita. Skutki nieprawidłowej oceny charakteru szkody nie powinny zatem obciążać poszkodowanego, lecz pozwanego, jako podmiot zajmujący się profesjonalnie wyceną i likwidacją szkód komunikacyjnych. W zakresie daty końcowej uzasadnionego okresu wynajmu pojazdu zastępczego przez poszkodowanego J. P. (1) podkreślić należy, że decyzja pozwanego w przedmiocie przyznania odszkodowania z tytułu szkody całkowitej została przekazana poszkodowanemu wraz z odszkodowaniem w dniu 16.10.2012r., niewątpliwie zatem dopiero z tą chwilą poszkodowany miał obowiązek podjęcia czynności w celu pozyskania nowego środka transportu. W ocenie Sądu nie zasługuje na akceptację stanowisko pozwanego, iż obowiązek ten powstał dla poszkodowanego z chwilą doręczenia mu kolejnej kalkulacji sporządzonej przez pozwanego wraz z informacją, że przewidywany koszt naprawy samochodu przekroczy jego wartość rynkową. Podkreślić należy, że w przedmiotowej kalkulacji koszty naprawy samochodu poszkodowanego określone zostały na kwotę 12.949,42 zł, natomiast wartość pojazdu w stanie nieuszkodzonym na kwotę 13.300,00 zł (k. 191-194). W oparciu o treść tego dokumentu poszkodowany nie mógł mieć pewności, że szkoda podlegać będzie rozliczeniu jako całkowita, skoro w rachunku ekonomicznym naprawa pojazdu nadal była opłacalna, tym bardziej w sytuacji, gdy wcześniejsza kalkulacja szkody sporządzona przez pozwanego okazała się nieprawidłowa. Biorąc zatem pod uwagę, że poszkodowany otrzymał decyzję pozwanego w przedmiocie ostatecznej wysokości odszkodowania z tytułu szkody całkowitej w dniu 16.10.2012r. wraz z wypłatą przyznanej kwoty, zwrot pojazdu zastępczego przez poszkodowanego nastąpił w czasie uzasadnionym potrzebą zorganizowania nowego środka transportu. Nawet gdyby uznać, że poszkodowany poprzez zbycie uszkodzonego pojazdu w dniu 02.10.2012r. zaakceptował zaproponowany przez ubezpieczyciela sposób likwidacji szkody, w dacie 03.10.2012r. szkoda ta nie została jeszcze przez pozwanego naprawiona, a dwutygodniowy okres czasu, jaki upłynął w tej sytuacji do chwili zwrotu pojazdu zastępczego, w ocenie Sądu należało uznać za obiektywnie uzasadnioną koniecznością podjęcia przez poszkodowanego czynności mających na celu przygotowanie zakupu kolejnego samochodu. Nie bez znaczenia pozostaje również okoliczność, iż w okresie od 03.10.2012r. do 17.10.2012r. poszkodowany kilkakrotnie zwracał się do pozwanego o podjęcie decyzji w sprawie wysokości odszkodowania, nie sposób zatem zarzucić poszkodowanemu, że we wskazanym okresie nie podejmował czynności zmierzających do zapobieżenia zwiększaniu rozmiaru szkody. Podsumowując powyższą część rozważań, Sąd Rejonowy ocenił, iż w realiach przedmiotowej sprawy brak jest podstaw dla uwzględnienia zarzutów pozwanego dotyczących przekroczenia przez poszkodowanego uzasadnionego okresu wynajmu pojazdów zastępczych. W odniesieniu do wysokości podlegających zwrotowi wydatków na najem pojazdu zastępczego przyjmuje się, iż wydatki te powinny być „ekonomicznie uzasadnione”, co oznacza, że powinny być one ustalone według cen, którymi posługuje się wybrany przez poszkodowanego podmiot świadczący usługi wynajmu samochodów zastępczych. Nie ma przy tym znaczenia fakt, że ceny te odbiegają (są wyższe) od cen przeciętnych dla określonej kategorii usług naprawczych na rynku. Istotne jest bowiem to, aby stawki te były faktycznie stosowane przez wybrany podmiot i mieściły się w kategorii cen występujących na rynku lokalnym, tj. rynku z miejsca zdarzenia lub miejsca zamieszkania poszkodowanego (uzasadnienie uchwały SN z dnia 13.06.2003 roku, III CZP 32/03, OSNC 2004/4/51, Biul. SN 2003/6/4, nr LEX 78592). Poszkodowany jako wierzyciel nie ma przy tym obowiązku poszukiwania podmiotu

oferującego usługi wynajmu pojazdów zastępczych najtaniej, a zarzut naruszenia wynikającego z art. 354 k.c. obowiązku lojalnego współdziałania z ubezpieczycielem (dłużnikiem) przy wykonaniu zobowiązania można w sposób usprawiedliwiony postawić poszkodowanemu dopiero wówczas, gdy mając możliwość uzyskania pełnowartościowej usługi po cenie niższej, świadomie wybrał podmiot, który świadczy takie same usługi drożej. Oceny prawidłowości postępowania poszkodowanego nie można odrywać przy tym od jego osobistych cech i kwalifikacji; inne wymogi należy postawić osobie obeznanej z rynkiem pojazdów zastępczych, a innej osobie, która korzysta z tego rodzaju usług sporadycznie (uzasadnienie wyroku SN z dnia 25.04.2002r., I CRN 1466/99, OSNC 2003/5/64, Biul.SN 2002/10/16, nr LEX 55243). Odnosząc powyższe rozważania do okoliczności niniejszej sprawy Sąd I instancji wskazał, że powód domagał się zwrotu faktycznie poniesionych kosztów wynajmu poszkodowanym pojazdów zastępczych i przedstawił na tę okoliczność dowody w postaci faktur VAT (k. 21, k. 44). Powód w ramach prowadzonej w P. działalności gospodarczej zajmuje się m.in. wynajmem pojazdów zastępczych (odpis z KRS k. 8-9), należy go zatem uznać za podmiot świadczący tego rodzaju usługi, funkcjonujący w miejscu zamieszkania poszkodowanych, a więc na terenie zaliczanym do rynku lokalnego. Nie budzi wątpliwości, iż faktura VAT stanowi wystarczający dowód na okoliczność faktycznie stosowanej stawki wynajmu przez danego przedsiębiorcę, skoro jest to podstawowy dokument stosowany w obrocie gospodarczym, potwierdzający fakt wykonania usługi oraz ustaloną cenę. Z faktem wystawienia takiego dokumentu wiążą się ponadto określone obowiązki w zakresie rozliczeń podatkowych. Z zeznań poszkodowanych (których w zakresie zawartych z powodem umów wynajmu traktować należało jako konsumentów) wynikało, że przed skorzystaniem z usług powoda próbowali wynająć samochód od innych podmiotów, ale tylko powód zaoferował pojazd zastępczy bezzwłocznie. W tym kontekście nie znajduje zatem uzasadnienia zarzut pozwanego, że poszkodowani wykazali się rażącym niedbalstwem lub umyślnie zwiększyli koszty wynikłe z uszkodzenia ich pojazdów. Wskazać również należy, że zawarte przez poszkodowanych umowy najmu nie określały ściśle czasu wynajmu (korzystanie z pojazdów miało obejmować uzasadniony i niezbędny okres likwidacji szkody), a rozliczenie czynszu było bezgotówkowe, poszkodowani przelali bowiem na powoda wierzytelności odszkodowawcze względem pozwanego o zwrot kosztów wynajmu. Pod tym względem oferta powoda mogła być zasadnie oceniana przez poszkodowanych jako bardziej atrakcyjna w porównaniu do umów najmu przewidujących obowiązek zapłaty w gotówce określonej wysokości kaucji, z chwilą wydania samochodu zastępczego. Pozwany w niniejszej sprawie zakwestionował wysokość umówionej pomiędzy powodem a poszkodowanymi stawki czynszu w kwocie 150,00 zł netto, jako zawyżonej w stosunku do funkcjonujących na rynku lokalnym stawek i uznał za uzasadnione stawki w kwotach 120,00 zł netto w przypadku poszkodowanej M. W. i 110,0 zł netto w przypadku poszkodowanego J. P. (1). Z przeprowadzonego w toku procesu dowodu z opinii biegłego, na okoliczność analizy występujących w okresie od sierpnia do października 2012 roku stawek najmu pojazdów klasy B na rynku lokalnym (w okolicach P.) bez limitu kilometrów, wynikało, że stawki te wynosiły od 84,50 do 110,54 zł netto za dobę przy wynajmie na okres 16 dni i od 84,50 do 94,75 zł netto za dobę przy wynajmie na okres 48 dni. W tym kontekście nie ulega wątpliwości, że stawka zastosowana przez powoda była wyższa od cen wynajmu pojazdów zastępczych, oferowanych przez inne podmioty z rynku lokalnego. W ocenie Sądu Rejonowego okoliczność ta nie stanowiła jednak przekonującej podstawy dla obniżenia wysokości przysługującego powodowi odszkodowania. Biorąc pod uwagę przedstawione wyżej rozważania dotyczące niezbędnych i ekonomicznie uzasadnionych kosztów najmu pojazdu zastępczego podkreślić należy przede wszystkim, co wynikało z przedstawionych przez powoda faktur VAT, że powód jako lokalny i wybrany przez poszkodowanych przedsiębiorca, oferujący wynajem samochodów zastępczych, stosował w 2012 roku jednolitą stawkę czynszu najmu w wysokości 150,00 zł netto. Stawka ta była wprawdzie stawką najwyższą w kontekście badanych przez biegłego ofert wynajmu z rynku lokalnego, jednak skoro była ona faktycznie stosowana przez powoda, to oznacza, że miała charakter rynkowy. W szczególności biorąc pod uwagę okoliczność, że powód świadcząc klientom w 2012 roku usługi najmu pojazdów zastępczych przy faktycznym zastosowaniu stawki czynszu w kwocie 150,00 zł netto za dobę, był w stanie utrzymać się na lokalnym rynku podmiotów świadczących usługi wynajmu pojazdów, to oznacza, że przyjęta przez ten podmiot stawka miała charakter rynkowy i brak było uzasadnionych podstaw dla obniżenia żądanych przez powoda kosztów wynajmu tylko z tego powodu, że inne podmioty funkcjonujące na terenie P. mogły taką samą usługę wykonać taniej, chociażby przy zastosowaniu najniższej występującej na rynku stawki 84,50 zł netto za dobę. W kontekście przedstawionych wyżej rozważań uzasadnione jest również stanowisko, iż skoro powód prowadzi działalność gospodarczą w zakresie wynajmu pojazdów zastępczych na terenie P., stosując stawkę najmu w wysokości 150,00 zł netto za dobę, to oznacza, że w ten sposób kształtuje lokalne ceny usług wynajmu pojazdów, co z kolei

potwierdza, że wskazana stawka ma charakter rynkowy i nie ma istotnego znaczenia okoliczność, iż jej wysokość odbiega od cen przeciętnie stosowanych przez innych usługodawców z lokalnego rynku. Pozwany nie wykazał przede wszystkim w toku postępowania, aby określona na fakturze stawka najmu w kwocie 150,00 zł netto przyjęta została przez powoda jedynie na potrzeby rozliczeń z ubezpieczycielami, a dla pozostałych klientów stosowana była stawka niższa. Tego rodzaju dowód niewątpliwie pozwoliłoby zakwestionować rynkowy charakter umówionej z poszkodowanymi stawki w kontekście faktu, że poszkodowani ostatecznie nie dokonali płatności za wynajem. Wobec braku przekonujących dowodów na nieuzasadnioną wysokość stawki najmu, Sąd Rejonowy uznał, że poniesione przez powoda koszty wynajmu pojazdów zastępczych, w zakresie przyjętej w umowie z poszkodowanymi stawki dobowej, mieściły się w ramach wypracowanego w orzecznictwie pojęcia niezbędnych i ekonomicznie uzasadnionych kosztów, za które odpowiedzialność ponosić powinien ubezpieczyciel w ramach odpowiedzialności cywilnej bezpośredniego sprawcy szkody komunikacyjnej. Reasumując powyższe rozważania, Sąd I instancji w wyroku zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 6.654,30 zł, tytułem zwrotu pozostałej części niezbędnych i koniecznych wydatków związanych z wynajmem przez poszkodowanych pojazdów zastępczych. O odsetkach Sąd Rejonowy orzekł mając na uwadze treść art. 481 §1 i §2 k.c. Zgodnie z tymi przepisami, wierzycielowi przysługuje prawo żądania od dłużnika odsetek ustawowych za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Zgodnie przy tym z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22.05.2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124 poz. 1152 z późn. zm.), świadczenie odszkodowawcze zakładu ubezpieczeń wynikające z umowy ubezpieczenia OC posiadacza pojazdu mechanicznego powinno być spełnione w terminie 30 dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o szkodzie. W przypadku roszczenia o zwrot kosztów wynajmu pojazdu zastępczego w związku z uszkodzeniem samochodu poszkodowanego, jako datę zawiadomienia o szkodzie należało przyjąć datę poinformowania pozwanego o wysokości tych kosztów, z tą chwilą bowiem pozwany miał możliwość określić wysokość obciążającego go świadczenia odszkodowawczego. Biorąc pod uwagę, że zgłoszenie szkody w przedstawionym rozumieniu nastąpiło w przypadku poszkodowanej M. W. w dniu 14.08.2012r. (k. 21-23), a w przypadku J. W. w dniu 29.10.2012r. (k. 44-45), zasadność domagania się przez powoda zasądzenia odsetek ustawowych za czas opóźnienia od dnia 24.04.2013r. nie budzi wątpliwości. Mając to na uwadze, Sąd zasądził w wyroku odsetki ustawowe od kwoty 6.654,30 zł od dnia 24.04.2013r. do dnia zapłaty. W przedmiocie kosztów procesu Sąd Rejonowy orzekł zgodnie z zasadą wynikającą z art. 98 §1 k.p.c., obciążając nimi w całości pozwanego jako stronę przegrywającą. Zasądzona w wyroku kwota z tego tytułu obejmowała zwrot uiszczonej przez powoda opłaty sądowej od pozwu w kwocie 333 zł oraz wynagrodzenia pełnomocnika powoda będącego adwokatem (1.200 zł), którego wysokość Sąd ustalił na podstawie §6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (j. t. - Dz. U. z 2013r., poz. 461), wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł. Zgodnie bowiem z art. 98 §3 k.p.c., do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony.

Przedmiotowe orzeczenie w części tj.:

- w zakresie pkt. I sentencji wyroku w jakim zasądza od pozwanego na rzecz powoda odszkodowanie ponad kwotę 1488,30 złotych (tj. co do kwoty 5.166 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 24 kwietnia 2013 roku do dnia zapłaty) oraz co do kosztów postępowania zasądzonych od pozwanego na rzecz powoda w zakresie, w jakim zmiana wyroku i oddalenie powództwa ponad kwotę 1488,30 złotych spowoduje zmianę rozstrzygnięcia o kosztach procesu;

- w zakresie pkt. II wyroku w całości,

apelacją zaskarżyła strona pozwana, która zarzucając rozstrzygnięciu:

- w odniesieniu do najmu pojazdu zastępczego przez M. W. -

1. naruszenie art. 233 § 1 KPC polegające na dokonaniu nie swobodnej lecz całkowicie dowolnej oceny całokształtu zebranego w sprawie materiału dowodowego a wyrażającym się poczynieniem przez Sąd I instancji ustalenia, zgodnie z którym niezbędnym i obiektywnie uzasadnionym czasem najmu pojazdu zastępczego w związku z zaistnieniem w jej pojeździe szkody całkowitej był okres od 27 lipca 2012 roku do 8 sierpnia 2012 roku podczas gdy:

a) pozwany już 18 lipca 2012 roku poinformował poszkodowaną o zaistnieniu w jej pojeździe szkody całkowitej, więc od tej właśnie chwili poszkodowana miała nie tylko możliwość ale i obowiązek czynić starania związane z nabyciem nowego pojazdu;

b) pozwany 27 lipca 2012 roku poinformował poszkodowaną o przyznaniu na jej rzecz odszkodowania za szkodę w jej pojeździe;

c) poszkodowana otrzymała odszkodowanie w dniu 31 lipca 2012 roku;

d) od chwili powzięcia informacji o zaistnieniu szkody całkowitej do dnia wypłaty odszkodowania minęły niemal dwa tygodnie, a więc czas w pełni wystarczający na znalezienie nowego pojazdu i jego nabycie;

e) zgodnie z orzecznictwem SN w przypadku wystąpienia tzw. szkody całkowitej czas potrzebny na nabycie nowego pojazdu ma charakter obiektywny i nie jest uzależniony od posiadania przez poszkodowanego środków pieniężnych, w tym od wypłaty odszkodowania;

2. naruszenie art. 361 § 1 KC poprzez uznanie, że normalnym następstwem kolizji z dnia 13 lipca 2012 r. było poniesienie przez poszkodowaną kosztu korzystania z pojazdu zastępczego w okresie od 27 lipca 2012 roku do 8 sierpnia 2012 roku, podczas gdy - co nie budzi wątpliwości w orzecznictwie sądów powszechnych i Sądu Najwyższego - adekwatny związek przyczynowy między uszkodzeniem pojazdu a kosztem korzystania z pojazdu zastępczego, w przypadku wystąpienia tzw. szkody całkowitej, zachodzi w okresie niezbędnym do nabycia innego pojazdu mechanicznego, przy czym ustalenie czasu niezbędnego na nabycie nowego pojazdu ma charakter obiektywny i jest niezależne od posiadania przez poszkodowanego środków pieniężnych - w tym pochodzących z wypłaty odszkodowania poszkodowanemu obejmującego różnicę wartości pojazdu sprzed i po zdarzeniu szkodzącym - na zakup nowego pojazdu (tak SN w uzasadnieniu uchwały z dnia 22 listopada 2013 roku III CZP 76/13);

3. naruszenie art. 6 k.c. poprzez uznanie, że powód wykazał, iż obiektywnie niezbędnym, niezależnym od wypłaty odszkodowania i dysponowania własnymi środkami pieniężnymi okresem potrzebnym do nabycia nowego pojazdu był okres od 18 lipca 2012 roku do dnia 8 sierpnia 2012 roku podczas, gdy powód nie zaoferował żadnego dowodu na ww. okoliczność a tym samym nie wykazał istnienia adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy zaistniałą szkodą a długością najmu pojazdu zastępczego (por. uzasadnienie do uchwały SN z dnia 22 listopada 2013 roku III CZP 76/13);

- w odniesieniu do najmu pojazdu zastępczego przez J. P. (1) -

1. naruszenie art. 233 § 1 KPC polegające na dokonaniu nie swobodnej lecz całkowicie dowolnej oceny całokształtu zebranego w sprawie materiału dowodowego a wyrażającym się poczynieniem przez Sąd I instancji ustalenia, zgodnie z którym niezbędnym i obiektywnie uzasadnionym czasem najmu pojazdu zastępczego w związku z zaistnieniem w jego pojeździe szkody całkowitej był okres od 30 sierpnia 2012 roku do 17 października 2012 roku podczas gdy:

a) pozwany już 3 września 2012 roku poinformował poszkodowanego u uznanym przez siebie zakresie szkody, w tym o wysokości przyznanego odszkodowania;

b) na skutek zwłoki warsztatu w którym przebywał uszkodzony pojazd, poszkodowany dopiero w dniu 12 września 2012 roku, a więc aż 9 dni po otrzymaniu stanowiska pozwanego, przedstawił własne wyliczenie (sporządzone przez warsztat) szkody w pojeździe;

c) na skutek złożonego odwołania pozwany w dniu 19 września 2012 roku przedstawił poszkodowanemu informacje, że szkoda w jego pojeździe została zakwalifikowana jako całkowita. Od tej właśnie chwili poszkodowany miał nie tylko możliwość ale i obowiązek czynić starania związane z nabyciem nowego pojazdu;

d) w dniu 2 października 2012 roku poszkodowany zbył uszkodzony pojazd za kwotę 6.700 złotych, w związku z czym pozyskał środki na nabycie kolejnego pojazdu;

e) zgodnie z orzecznictwem SN w przypadku wystąpienia tzw. szkody całkowitej czas potrzebny na nabycie nowego pojazdu ma charakter obiektywny i nie jest uzależniony od posiadania przez poszkodowanego środków pieniężnych, w tym od wypłaty odszkodowania;

2. naruszenie art. 361 § 1 KC poprzez uznanie, że normalnym następstwem kolizji z dnia 28 sierpnia 2012 r. było poniesienie przez poszkodowanego kosztu korzystania z pojazdu zastępczego w okresie od 30 sierpnia 2012 roku do 17 października 2012 roku, podczas gdy:

a) adekwatny związek przyczynowy między uszkodzeniem pojazdu a kosztem korzystania z pojazdu zastępczego, w przypadku wystąpienia tzw. szkody całkowitej, zachodzi w okresie niezbędnym do nabycia innego pojazdu mechanicznego, przy czym ustalenie czasu niezbędnego na nabycie nowego pojazdu ma charakter obiektywny i jest niezależne od posiadania przez poszkodowanego środków pieniężnych - w tym pochodzących z wypłaty odszkodowania poszkodowanemu obejmującego różnicę wartości pojazdu sprzed i po zdarzeniu szkodzącym - na zakup nowego pojazdu (tak SN w uzasadnieniu uchwały z dnia 22 listopada 2013 roku III CZP 76/13);

b) pozwany nie odpowiada za zwłokę warsztatu w sporządzeniu własnej kalkulacji naprawy z dnia 12 września 2012 roku tj. za nie może odpowiadać za okres najmu od 3 do 12 września 2012 roku. Warsztat któremu wstępnie zlecono przeprowadzenie naprawy powinien to czynić z należytą starannością określaną przez przyzmat profesjonalisty o jakim mowa w art. 471 k.c. prowadzącego przedsiębiorstwo profesjonalnie zajmujące się naprawą pojazdów. Gdyby warsztat bez zbędnej zwłoki przekazał własną kalkulację naprawy już w dniu 4 września 2012 roku, stanowisko pozwanego znane byłoby najpóźniej 10 września 2012 roku.

3. naruszenie art. 6 k.c. poprzez uznanie, że powód wykazał, iż obiektywnie niezbędnym, niezależnym od wypłaty odszkodowania i dysponowania własnymi środkami pieniężnymi okresem potrzebnym do nabycia nowego pojazdu przez poszkodowanego był okres od 13 września 2012 roku do dnia 17 października 2012 roku podczas, gdy powód nie zaoferował żadnego dowodu na ww. okoliczność a tym samym nie wykazał istnienia adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy zaistniałą szkodą a długością najmu pojazdu zastępczego (por. uzasadnienie do uchwały SN z dnia 22 listopada 2013 roku III CZP 76/13);

wniosła o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w zakresie pkt I. sentencji - poprzez oddalenie powództwa co do kwoty 5.166 zł wraz z odsetkami i stosowne rozstrzygnięcie o kosztach procesu oraz pkt II sentencji - poprzez stosowne rozstrzygnięcie o kosztach postępowania w I instancji;

2. zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania w II instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych;

3. ewentualnie, wniosła o uchylenie wyroku w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania w tym co do kosztów postępowania za obie instancje.

Strona powodowa w odpowiedzi na apelację pozwaną wniosła o jej oddalenie w całości oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania w II instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja strony pozwanej podlegała oddaleniu jako bezzasadna. Sąd I instancji dokonał prawidłowej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, która to ocena mieści się w granicach zasady swobody sędziowskiej o jakiej stanowi przepis art. 233 k.p.c. W odniesieniu do najmu pojazdu zastępczego przez M. W. wskazać należy, że poszkodowana została poinformowana o rozliczeniu szkody w jej pojeździe ostatecznie jako tzw. szkody całkowitej w drodze wiadomości e-mail, którą pozwany wysłał do poszkodowanej w dniu 26 lipca 2012 r., nie zaś jak wskazuje zarzut apelacji w dniu 18.07.2012 r., a zatem dopiero od dnia 27.07.2012r. poszkodowana uzyskała pewność co do zakwalifikowania jej szkody jako całkowitej. Wypłata odszkodowania nastąpiła w tym przypadku ratami, z których ostatnia została poszkodowanej wypłacona w dniu 31 lipca 2012 r. Poszkodowana pozostawiła pozwanemu - jako profesjonalistcie - czynności związane z zagospodarowaniem wraku pojazdu, zaś niewątpliwym jest, że okres niezbędny do sprzedaży wraku pojazdu wliczany jest jako uzasadniony czas korzystania z pojazdu zastępczego. Poszkodowana M. W. sprzedała pojazd uszkodzony oferentowi wybranemu przez pozwanego w dniu 8.08.2012 r. i w tym samym dniu zakończyła umowę najmu pojazdu zastępczego. Zgodnie z zasadami indywidualizacji odpowiedzialności za szkodę, za dzień w którym możliwe było odtworzenie przez poszkodowanego możliwości korzystania z rzeczy poprzez zakup innego pojazdu mechanicznego - była data 8.08.2012r., jako jako odpowiadająca okresowi zakończenia likwidacji szkody przez pozwanego w postaci sprzedaży wraku pojazdu.

W odniesieniu do najmu pojazdu zastępczego przez drugiego z poszkodowanych zaznaczyć należy, że został on poinformowany o rozliczeniu szkody w jego pojeździe ostatecznie jako tzw. szkody całkowitej w drodze wiadomości e-mail, którą pozwany wysłał do poszkodowanego w dniu 26 września 2012 r., nie zaś jak wskazuje zarzut apelacji w dniu 19.09.2012 r. - a zatem dopiero od dnia 27.09.2012r. poszkodowany uzyskał pewność co do zakwalifikowania jego szkody jako całkowitej. Także w tym przypadku poszkodowany pozostawił pozwanemu jako profesjonalistcie czynności związane z zagospodarowaniem wraku pojazdu, zaś niewątpliwym jest, że okres niezbędny do sprzedaży wraku pojazdu wliczany jest jako uzasadniony czas korzystania z pojazdu zastępczego. Pozwany dokonywał wypłaty odszkodowania w trzech transzach, w tym wypłata drugiej transzy odszkodowania nastąpiła po dokonaniu sprzedaży wraku pojazdu za pośrednictwem pozwanego. Ostatecznie proces likwidacji szkody zakończył się u pozwanego w dniu 17.10.2012r. wypłatą ostatniej części odszkodowania i w tym samym dniu poszkodowany zakończył najem u powódki.

W odniesieniu do każdej z opisanych wyżej szkód okres najmu pojazdów zastępczych zakończył się w dniu wypłaty całkowitego odszkodowania; zagospodarowanie zaś wraków pojazdów nastąpiło za pośrednictwem pozwanego, któremu poszkodowani powierzyli czynności w tym zakresie, jako profesjonalistcie i to ubezpieczyciel przyjmując na siebie obowiązek zbycia pozostałości po pojazdach przyjął na się odpowiedzialności z tytułu ewentualnego niezachowania staranności, która pozwoliłaby na doporowadzenie do zrealizowania obowiązku wypłaty odszkodowania w pełnej wysokości w odpowiednim terminie, krótszym niż faktyczny najem pojazdów zastępczych przez poszkodowanych. Zauważyć należy, że samo posiadanie wraku samochodu i odszkodowania za zniszczenie samochodu lub sumy pieniężnej odpowiadającej wartości rynkowej zniszczonego pojazdu z dnia szkody, nie oznacza, że poszkodowany może już korzystać z własnego pojazdu. Do tego potrzebne jest nabycie innego pojazdu, a w tym celu poszkodowany musi posiadać czas na nabycie pojazdu oraz odpowiednie środki pieniężne z tytułu należnego odszkodowania.

Z przedstawionych wyżej względów, w ocenie Sądu Okręgowego Sąd I instancji nie naruszył wskazanych w apelacji przepisów prawa procesowego i w konsekwencji prawidłowo ustalonego stanu faktycznego przepisów prawa materialnego, co czyniło apelację bezzasadną, która winna podlegać oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. stosując zasadę odpowiedzialności za wynik postępowania.